

Datum

2023-02-28

Vår referens

Lars G Larsson

Utvecklingssekreterare

lars.g.larsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Årlig rapport om hemlöshetskartläggningen och insatser för hemlösa 2022 ASN-2023-2341

Sammanfattning

Malmö stad genomför sedan 1996 årligen en kartläggning av hemlösheten och sammanställer årliga rapporter om insatser för hemlösa. Kartläggningen och rapport om insatser är ett av kommunens planeringsunderlag men även ett uppföljningsinstrument för hemlöshetsarbetet i Malmö stad.

Årets kartläggning visar att den totala hemlösheten i Malmö minskar för tredje året i rad. Både den så kallade strukturella som den sociala hemlösheten minskade jämför med föregående år, framför allt bland barnfamiljer och andra strukturellt hemlösa hushåll.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner Kartläggning av hemlöshet och insatser för hemlösa 2022.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar rapporten till kommunstyrelsen för kännedom utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - Årlig rapport om hemlöshetskartläggningen och insatser för hemlösa 2022

Beslutsplanering

ASN beredning 2023-03-08

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2023-03-16

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-03-30

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, servicenämnden och MKB fastighets AB.

Ärendet

Årets hemlöshetskartläggning visar att hemlösheten bland både vuxna och barn fortsätter att minska. Antalet vuxna i hemlöshet har i jämförelse med föregående år minskat från 1897 till 1381 och antalet barn har minskat från 675 till 401. Minskningen beror till stor del på ett minskat antal hushåll som bor i lägenheter med kommunala andrahandskontrakt.

Antalet personer i så kallad strukturell hemlöshet ökade under en lång följd av år, men har minskat de fyra senaste åren. Strukturell hemlöshet beror i allmänhet på bostadsbrist för hushåll med låg betalningsförmåga och svag förankring på bostads- och arbetsmarknaden.

Det är brist på hyreslägenheter med hyresnivåer som hushåll med låga inkomster kan efterfråga. Även om Boplats Syd förmedlar allt fler lägenheter är kötiden för en lägenhet med överkomlig hyra lång för den som befinner sig i hemlöshet och är helt oetablerad på bostadsmarknaden. Den strukturella hemlöshetens minskning under de senaste åren bedöms ha flera orsaker: hemlöshetsinsatsningen med bland annat bostadsrådgivningen och fler socialsekreterare som kan ge stöd och hjälp, ett minskat antal hushåll med försörjningsstöd, ett högt bostadsbyggande, minskat mottagande av nyanlända till Malmö samt att många av de barnfamiljer som kom till Malmö under den så kallade flyktingkrisen har uppnått lång kötid och kunnat få lägenhet via Boplats Syd. Införandet av en ny vägledning för bistånd till boende och ett nytt arbetssätt bedöms också ha påverkat utvecklingen.

Under de senaste dryga tio åren har antalet personer i social hemlöshet inte förändrats i någon större omfattning. Vid hemlöshetskartläggningen 2010 uppgick antalet till 540 personer, vid årets kartläggning uppgick antalet till 512. Under samma period har Malmös befolkning ökat med drygt 50 000 personer.

Vid den senaste hemlöshetskartläggningen befann sig sammanlagt 81 barn i hemlöshet på grund av våld i familjen. Det innebär att 20 procent av alla hemlösa barn befann sig i hemlöshet på grund av våld i hemmet. Familjerna befinner sig i en dubbel utsatthet med både hemlöshet och erfarenheter av våld som de behöver hjälp att bearbeta. Såväl våldet som hemlösheten har negativ inverkan på både mående och relationer i familjen. Det blir också svårt för dessa familjer att ta emot de insatser som erbjuds, föräldrastöd, traumabehandling och annat stöd för barnen, eftersom ett stadigvarande hem ofta är en förutsättning för att dessa insatser ska kunna genomföras. Om bostadssituationen inte löses finns det en tydlig risk för att den våldsutsatta återvänder till våldsutövaren. Förvaltningen har 2023 ansökt om statsbidrag hos Socialstyrelsen för att förbättra arbetet med våldsutsatta kvinnor genom att ge stöd som leder till långsiktiga och stabila boendelösningar efter tiden i ett skyddat boende.

För tredje året i rad har förvaltningen gjort en uppföljning av barnfamiljer i hemlöshet som under året avslutat en boendeinsats och inte återvänt till socialtjänsten på grund av förnyat behov av bistånd till boende.

Uppföljningen visar att det omfattar 196 barnfamiljer och att de flesta barnfamiljer (60 procent) har behov av bistånd till boende en kortare tid än fyra månader, att de flesta finns kvar i Malmö efter avslutat bistånd och att drygt 60 barnfamiljer flyttade till en lägenhet med förstahandskontrakt. Av de 196 barnfamiljerna bodde 73 på ett skyddat boende på grund av våld i nära relation. Uppföljningen visar att 42 procent flyttade från ett skyddat boende till en bostad med första- eller andrahandskontrakt, ofta i en annan kommun än Malmö.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen gör flera insatser för att förebygga hemlöshet. Det vråkningsförebyggande arbetet bedrivs genom samarbete med bland annat Kronofogdemyndigheten och hyresvärdarna. Under år 2022 har antalet barn som berörs av vräkning minskat från 50 till 31.

Trots att hemlösheten sjunkit på senare år finns det fortfarande ett stort antal hemlösa personer i Malmö. Malmö stad behöver både arbeta kortsiktigt för att lösa de akuta behoven och mer långsiktigt för att säkra den framtida bostadsförsörjningen för stadens invånare.

Arbetsmarknads- och socialnämndens ansvar är i huvudsak den sociala hemlösheten. En hemlöshet som förvaltningen bedömer till stor del går att komma till rätta med genom de insatser som förvaltningen gör, samarbete med funktionsförvaltningen och hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen samt genom de lägenhetsresurser som hyresvärdarna tillhandahåller genom fastighets- och gatukontoret.

För att möta den övriga hemlösheten krävs ett ökat fokus på att människor kommer i egen försörjning, tätt samarbete mellan nämnder och bolag i Malmö samt att stadens arbete med bostadsförsörjning underlättar för hushåll med en svag position på bostadsmarknaden att få en bostad. MKB fastighets AB har en särskilt viktig roll för en socialt hållbar bostadsmarknad.

Barnperspektiv

Det finns ojämlika ekonomiska förutsättningar mellan barnfamiljer i Malmö. Att barn har lika förutsättningar för en trygg och stabil boendesituation, möjlighet till utbildning och en ekonomisk och socialt trygg uppväxtmiljö, är en förutsättning för att långsiktigt kunna arbeta framgångsrikt för att motverka uppkomsten av sociala problem. Antalet barn i hemlöshet har minskat under senare år men fortfarande befinner sig över 400 barn i hemlöshet och varje år berörs barn av avhysningar.

Trygghet och kontinuitet är av grundläggande betydelse för ett barns utveckling och det är därför särskilt allvarligt om barn drabbas av hemlöshet. Att förebygga att barn hamnar i hemlöshet är av största vikt, bland annat genom att i samarbete med andra aktörer fortsätta att utveckla det avhysningsförebyggande arbetet. Förvaltningen anser att barn som befinner sig i hemlöshet eller i osäkra boendeförhållanden är en utmaning för hela kommunen. Det är frågor som behöver vara prioriterade i arbetet mot hemlöshet och i kommunens arbete med bostadsförsörjning.

Jämställdhetsperspektiv

Jämställdhetspolitikens övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor har i genomsnitt en lägre inkomst än män i Sverige. Kvinnor har därför generellt en sämre utgångspunkt på bostadsmarknaden och svårare att få bostadslån samt hyreskontrakt. Möjligheten att få en bostad eller att förändra sin boendesituation genom att flytta kan därmed antas vara sämre för kvinnor än för män.

Män drabbas i högre utsträckning än kvinnor av så kallad social hemlöshet, det vill säga hemlöshet som hänger samman med missbruk och/eller psykisk ohälsa. Tillgången till en stabil boendesituation har betydelse för möjligheten att komma till rätta med problemen. Kvinnor och barn som har utsatts för våld är en grupp som har ett stort behov av skydd, insatser och möjlighet till en hållbar bostadssituation för att kunna lämna exempelvis ett skyddat boende.

Ekonomiska konsekvenser

Att ha en bostad är ett av människans grundläggande behov. Det har betydelse för såväl den fysiska som psykiska hälsan och påverkar också möjligheterna att kunna arbeta, studera och att kunna försörja sig själv. Hemlöshetens sociala och ekonomiska kostnader för enskilda är omfattande. Förvaltningen har stora kostnader för akuta och tillfälliga boenden som i huvudsak är en följd av hemlöshet som orsakas av bostadsbrist och andra strukturella faktorer.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef